

พระธรรมเทศนา

สปีญญานรกถา

*****

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
ทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ๗ วัน พระราชทานพระศพ
สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี
ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง
สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า มงคลาจารย์ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
ถวาย วันอังคารที่ ๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ เวลา ๑๗.๐๐ น.

*****

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส

อนโตชฎา พหิชฎา   ชฎาย ชฎิตา ปชา
ตํ ตํ โคตม ปุจจามิ   โก อิมํ วิชฎเย ชฎนฺติ.

บัดนี้ จักได้รับพระราชทานถวายพระธรรมเทศนา โดยอนุรูปแต่พระราชกุศลทักษ์ณานุปทาน ซึ่งสมเด็จพระบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าทั้งสองพระองค์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้ทรงพระมหากรุณาธิคุณ ทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ในสัตตมวาร ที่ครบ ๗ วัน พระราชทานพระศพ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ให้เป็นไป ด้วยน้ำพระทัยที่บริสุทธิ์ผุดผ่อง มีความรักใคร่ กลมเกลียวสนิทเสน่หา เป็นพระเชษฐภคินี ร่วมสุขร่วมทุกข์ มาตั้งแต่เบื้องต้นจนกระทั่งถึงที่สุดนี้ ทั้งนี้ ด้วยมหาบพิตรทั้งสองพระองค์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐมีพระหฤทัยมั่นอยู่ด้วยพระเมตตาธรรม พระกรุณาธรรม อันเป็นที่สรรเสริญยิ่ง

สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ทรงเป็นพระราชกุมารีพระองค์เดียวในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระนางเจ้าสุวัทนา พระวรราชเทวี ประสูติเมื่อวันอังคารที่ ๒๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๖๘ อันเป็นเวลาก่อนที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จะเสด็จสวรรคตเพียง ๑ วัน แม้สมเด็จพระเจ้าฟ้าพระองค์น้อยพระองค์นั้น จักได้ทรงดำรงฐานะ “สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ” ในระยะเวลาอันสั้น ทั้งยังทรงมีโอกาสเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ยังพระปิตี

สุดท้ายให้บังเกิดแต่ สมเด็จพระบรมชนกนาถ เพียงครั้งเดียว แต่ครั้งทรงพระเจริญพระวัยขึ้น พระจริยาวัตรอัธยาศัย ก็กลับละม้ายคล้ายคลึงกับสมเด็จพระบรมชนกนาถ อย่างน่าอัศจรรย์

สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ประกอบด้วยพระเกียรติคุณเป็นล้นพ้น แผ่จรขยายไปในทิศานุทิศ ได้ทรงบำเพ็ญพระกรณียกิจมากมาย แก่ประเทศชาติเพื่อแบ่งเบาพระราชภาระของสมเด็จพระบรมบพิตร และได้ทรงรับสถาบันและองค์กรต่างๆ ไว้ในพระอุปถัมภ์ ทั้งในส่วนที่สืบสานจากสมเด็จพระบรมชนกนาถ ในส่วนของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ และโดยส่วนพระองค์เอง เป็นจำนวนมากกว่า ๓๐ แห่ง อันเป็นที่ประจักษ์อยู่แล้ว

ในส่วนคติธรรม พระองค์ทรงมีพระราชศรัทธาเลื่อมใสในพระบวรพุทธศาสนา ได้เคยเสด็จไปทรงศึกษาธรรมะกับสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงพระกรุณาเสด็จไปในการพระราชกุศลตามคำกราบทูลเชิญอยู่มิขาด โดยมีได้ทรงเลือกกว่าเป็นวัดที่ใหญ่โตหรือวัดเล็กไม่มีชื่อเสียงแต่ประการใด ได้เสด็จไปถวายพระกฐินส่วนพระองค์เป็นพุทธบูชา สละพระราชทรัพย์สร้างถาวรวัตถุ บำเพ็ญพระราชกุศลในพระพุทธรูปศาสนา ตลอดพระชนม์ชีพ โปรดให้สร้างพระพุทธรูปนิตโรคันตราย นำไปถวายประจำพระอาราม ตามอย่างสมเด็จพระบรมชนกนาถ นอกจากนี้ ยังทรงมีพระอุปนิสัยมั่นในพระกตัญญูทุกเวทิตาธรรมต่อพระบรมชนกนาถและพระราชชนนีตลอดพระชนม์ชีพ ทรงเคร่งครัดในการตรงต่อเวลา ทรงปฏิบัติพระกิจวัตรประจำวันเป็นเวลา และไม่ทรงปล่อยเวลาให้ผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ ทรงประหยัดต่อคนและโปรดความเรียบง่าย ทรงดำรงพระองค์หนักแน่นในคุณธรรม ผ่านความวุ่นวายทั้งภายใน ทั้งภายนอก ที่ร้อยรัดพระองค์ ประดุจว่าได้ทรงถนอมรักษาผ่านไปได้ทุกครั้ง ขอนี้ ต้องด้วยวิจนะประพันธ์ พุทธภาษิต ที่ได้ยกขึ้นตั้งไว้เป็นบทอุเทศว่า

อนโตชญา พหิชญา   ขญา ขญา ปชา
ตํ ตํ โคตม ปจฉามิ   โก อิมํ วิชญาเย ชญํ

แปลความว่า ประชาสัตว์ รกข์ทั้งภายใน รกข์ทั้งภายนอก รุ่งรังไปด้วยรกข์ ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ ใครจะพึงถนอมรกข์อันนี้เสียได้ ดังนี้

เมื่อครั้งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประทับอยู่ ณ พระนครสาวัตถี ในยามราตรีวันหนึ่ง เทพบุตรคนหนึ่งมีความประสงค์จะถนอมความสงสัยของตน จึงเข้าไปเฝ้าพระบรมศาสดา แล้วทูลถามปัญหาด้วยพระบาลีที่ยกขึ้นแสดงไว้ นั้น พระบรมศาสดาได้ทรงพระกรุณาพยากรณ์ปัญหาแก่เทวดา ด้วยพระพุทธานุชาิตว่า

สีเล ปติฏฐาย นโร สพลโย   จิตตํ ปณญญจ ภาวย
อาตปปี นิปโก ภิกขุ   โส อิมํ วิชญาเย ชญํ

แปลความว่า นรชน ผู้มีปัญญา เห็นภัยในสงสาร มีความเพียร มีปัญญาเครื่องบริหารตั้งตนไว้ในศีลแล้ว บำเพ็ญสมาธิจิตและปัญญาให้เจริญอยู่ เธอจะพึงถนอมรกข์อันนี้เสียได้

จะขอถวายวิสาขนาแต่โดยย่อ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ประกอบด้วยพระมหากรุณาธิคุณ ตรัสดังนี้ ชี้ให้เห็นว่า รกชก คือ ความวุ่นวาย ความรกรุงรัง ที่เกิดขึ้นทั้งภายใน ทั้งภายนอก เกี่ยวประสานกันแน่นดุจพุ่มไม้ไฟ ได้แก่ตัวตณหา นั่นเอง ตณหาเปรียบดุจตาข่าย เกี่ยวประสานกันไว้ เพราะตณหานั้นเกิดขึ้น ย้อยู่ในอารมณ์ทั้งหลายมีรูปเป็นต้น กลายเป็นรกชกที่ติดแน่นอยู่ในจิตวิญญาณ เป็นเหตุให้ต้องเวียนเกิดเวียนตาย ทนทุกข์ทรมานอยู่มีเว้นว่าง บุคคลผู้มีปัญญาประสงค์จะถางรกชกคือตณหานี้ ต้องมีปัญญา เห็นภัยในสงสาร ประกอบด้วยความเพียร มีปัญญาเครื่องบริหาร คือคัมภรต มั่นอยู่ในศีล ความเรียบร้อยทางกายและวาจา บำเพ็ญสมาธิและวิปัสสนาปัญญาให้เจริญอยู่ จึงจะถางรกชกคือตณหาให้สำเร็จประโยชน์ได้ ด้วยประการฉะนี้

โดยอุปมาพระจริยาวัตรตรงตามพระพุทธภาษิต สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ทรงดำรงพระองค์ด้วยพระปัญญาคุณ กอปรด้วยพระวิริยะในการบำเพ็ญพระกรณียกิจน้อยใหญ่ ดำรงพระองค์มั่นอยู่ในศีล ทรงมีพระเมตตาแน่วแน่ในการสงเคราะห์อาณาประชาราษฎร์ และทรงเจริญด้วยพระปัญญาและพระกตัญญูกตเวทีตาธรรม จึงทรงถางความรกชก คือ ความวุ่นวายทั้งภายใน ทั้งภายนอก ดังเป็นที่ประจักษ์อยู่แล้ว

อิมินา กตปุญญেন ขออำนาจพระราชกุศลทักษิณานุปทาน ซึ่งสมเด็จพระบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ทั้งสองพระองค์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้ทรงบำเพ็ญให้เป็นไปแล้วนี้ ขอจงเป็นผลสำเร็จ แต่สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี สมตามคติวิสัยในสัมปรายภพ ทุกประการ

ในที่สุดแห่งพระธรรมเทศนา พระสงฆ์เถรานุเถระ จตุรวรรค จะได้สวดคาถาธรรมบรยาย เพื่อเพิ่มเติมเสริมส่งพระราชกุศลศรัทธา รับพระราชทานถวายวิสาขนา ขอยุติลงคงไว้ แต่เพียงนี้ เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้

ขอถวายพระพร

ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร สำนักพระราชวัง
โทร. ๐ ๒๖๒๓ ๕๕๐๐ ต่อ ๓๑๐๓-๔
www.brh.thaigov.net/